

Briselē, 24.7.2020.
COM(2020) 280 final

2020/0152 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA,

ar ko Direktīvu 2014/65/ES groza attiecībā uz informācijas prasībām, produktu pārvaldību un pozīciju limitiem, lai veicinātu atveseļošanos no Covid-19 pandēmijas

(Dokuments attiecas uz EEZ)

{SWD(2020) 120 final}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma sagatavošanas iemesli un mērķi

ES dalībvalstis ir smagi skārusi ekonomiskā krīze, ko izraisījusi Covid-19 pandēmija. Tādēļ ir nepieciešama ātra rīcība, lai atbalstītu kapitāla tirgu dalībniekus. Komisija savā 2020. gada 13. marta paziņojumā “Koordinēta ekonomikas reakcija uz Covid-19 uzliesmojumu” uzsvēra, cik svarīgi ir nodrošināt ES finanšu sektora likviditāti un novērst draudošo lejupslīdi, veicot darbības visos līmeņos. Turklāt Komisija savā 2020. gada 27. maija paziņojumā “Eiropas lielā stunda — jāatjaunojas un jāpagatavo ceļš nākamajai paaudzei” iepazīstināja ar galvenajiem instrumentiem, kas atbalsta Eiropas atveseļošanas plānu, tostarp pasākumiem, kuru mērķis ir dot impulsu ekonomikai un stimulēt privātās investīcijas. Šajā paziņojumā arī uzsvērts, ka uzņēmumiem joprojām grūtības radīs likviditāte un piekļuve finansējumam.

Šā mērķtiecīgā grozījuma mērķis ir nodrošināt pēc iespējas labākus apstākļus Eiropas ekonomikai, lai izklūtu no pašreizējās Covid-19 pandēmijas. Noteikumiem par ieguldījumu pakalpojumiem var būt būtiska nozīme Eiropas uzņēmumu rekapitalizācijas veicināšanā, tiem izklūstot no krīzes. Grozītais preču režīms ļaus uzņēmumiem reālajā ekonomikā reaģēt uz tirgus nepastāvību, vienlaikus ļaujot slēgt arī jaunus preču līgumus, kas ir svarīgi arī tādēļ, lai veicinātu euro valūtas starptautisko nozīmi. Šī pārskatīšana tiek veikta divu galveno mērķu dēļ:

- investīciju veicināšana reālajā ekonomikā; un
- Eiropas uzņēmumu ātras rekapitalizācijas nodrošināšana.

Lai nodrošinātu, ka finanšu institūcijas un starpnieki var īstenot savu pamatfunkciju, finansējot reālo ekonomiku, ir piemēroti veikt dažu prasību mērķtiecīgu korekciju Direktīvā 2014/65/ES (Finanšu instrumentu tirgu direktīva II, “FITD II”). Jau 2019. gadā ieinteresētās personas brīdināja Komisiju, ka vairāki FITD II sadales noteikumu aspekti ir vai nu nevajadzīgi, vai arī tiek uztverti kā pārāk apgrūtinājoši. Pašreizējās Covid-19 pandēmijas dēļ ir vēl svarīgāk noņemt formālo slogu tur, kur tas nav absolūti nepieciešams. Precīzāk nosakot ieguldītāju prasības, vairāk resursu varētu atvēlēt arī Covid-19 pandēmijas seku novēršanai. Tāpēc Komisija cenšas pārveidot šīs jomas, lai panāktu pareizo līdzsvaru starp pietiekamu pārredzamības līmeni attiecībā pret klientu, augstākajiem aizsardzības standartiem un pieļaujamām atbilstības izmaksām, kas rodas sabiedrībām.

Šajā kontekstā ar šo FITD II grozījumu, kas attiecas uz ieguldījumiem finanšu instrumentos, ir paredzēts novērst administratīvo slogu, ko rada dokumentēšanas un informācijas atklāšanas noteikumi, kurus neatsver atbilstoši lielāka ieguldītāju aizsardzība. Tas arī izmaina pozīcijas limitu un atbilstošo režīmu atbrīvojumiem no riska ierobežošanas, lai veicinātu jaunus tirgus, kas denominēti euro valūtā.

1.2. Atbilstība spēkā esošajiem noteikumiem šajā politikas jomā

Izstrādājot ārkārtas pasākumus, lai mīkstinātu Covid-19 pandēmijas ietekmi un palīdzētu ekonomikas atveseļošanā, šis priekšlikums joprojām ir saskaņā ar FITD II galvenajiem mērķiem sekmēt tirgus pārredzamību un integrātā un veicināt ieguldītāju aizsardzību.

1.3. Atbilstība pārējiem Savienības politikas virzieniem

Šis tiesību akta priekšlikums, ar kuru groza FITD II, ietilpst tādu pasākumu kopumā, kuru nolūks ir atvieglot ekonomikas atveseļošanu pēc Covid-19 pandēmijas, un ietver arī tiesību aktu priekšlikumus, ar ko groza Prospektu regulu¹, Vērtspapīrošanas regulu² un Kapitāla prasību regulu³.

Šā tiesību akta priekšlikuma mērķis ir arī papildināt Kapitāla tirgu savienības mērķus, lai dažādotu ar tirgu saistītus finansējuma avotus Eiropas uzņēmumiem un atvieglotu pārrobežu ieguldījumus.

Turklāt šai iniciatīvai ir jābūt saskaņotai ar visiem papildu priekšlikumiem, kurus Komisija plāno izstrādāt dažādās politikas jomās, lai mīkstinātu Covid-19 pandēmijas ietekmi uz kapitāla tirgiem, tostarp ar galvenajiem instrumentiem, kas atbalsta atveseļošanu un ir izklāstīti Komisijas 2020. gada 27. maija paziņojumā “Eiropas lielā stunda — jāatjaunojas un jāsapatavo ceļš nākamajai paaudzei”.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

2.1. Juridiskais pamats

Ierosinātā grozījuma juridiskais pamats ir tāds pats kā grozāmajam tiesību aktam, t. i., LESD 53. panta 1. punkts, kas ļauj pieņemt pasākumus, lai tuvinātu valstu noteikumus par piekļuvi ieguldījumu brokeru sabiedrību, regulētu tirgu un datu pakalpojumu sniedzēju darbību.

2.2. Subsidiaritāte (jomā, kas nav Savienības ekskluzīvā kompetencē)

Saskaņā ar LESD 4. pantu ES rīcība saistībā ar iekšējā tirgus pilnveidošanu ir jāvērtē, ņemot vērā subsidiaritātes principu, kas noteikts Līguma par Eiropas Savienību (LES) 5. panta 3. punktā. Ierosināto pasākumu mērķis ir papildināt jau esošus ES tiesību aktus, tādēļ to vislabāk ir iespējams sasniegt ES līmenī, nevis ar dažādām valstu iniciatīvām. Finanšu tirgiem būtībā ir pārrobežu raksturs, un tas kļūst arvien izteiktāks. Nosacījumiem, saskaņā ar kuriem sabiedrības un operatori var konkurēt šajā kontekstā, tostarp attiecībā uz ieguldītāju aizsardzību, ir jābūt vienotiem pāri robežām, un tie visi pašlaik ir FITD II pamatā. Šādas integrācijas dēļ izolēti valstu pasākumi būtu daudz neefektīvāki un izraisītu tirgu sadrumstalotību, un tā rezultātā rastos patvaļīgi regulējumi un konkurences izkropļojumi. Piemēram, atšķirīgi ieguldītāju aizsardzības līmeņi dalībvalstīs sadrumstalotu tirgus, mazinātu efektivitāti un radītu kaitīgu, patvaļīgu regulējumu.

2.3. Proporcionalitāte

Priekšlikumā ir pilnībā ņemts vērā proporcionalitātes princips, t. i., ES rīcībai jābūt atbilstošai un vienīgi tādai, lai sasniegtu mērķus. Pasākumos, kas ierosināti, lai atvieglotu ieguldījumu brokeru sabiedrību slogu, ir ievērots šis proporcionalitātes princips. Konkrēti, nosakot šīs

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1129 (2017. gada 14. jūnijs) par prospektu, kurš jāpublicē, publiski piedāvājot vērtspapīrus vai atļaujot to tirdzniecību regulētā tirgū, un ar ko atceļ Direktīvu 2003/71/EK.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/2402 (2017. gada 12. decembris), ar ko nosaka vispārēju regulējumu vērtspapīrošanai un izveido īpašu satvaru attiecībā uz vienkāršu, pārredzamu un standartizētu vērtspapīrošanu, un groza Direktīvas 2009/65/EK, 2009/138/EK un 2011/61/ES un Regulas (EK) Nr. 1060/2009 un (ES) Nr. 648/2012.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 648/2012.

prasības, galvenā vērība tika pievērsta vajadzībai līdzsvarot ieguldītāju aizsardzību, tirgu efektivitāti un nozares izmaksas. Visas ierosinātās izvēles iespējas ne vien ir novērtētas individuāli, ņemot vērā proporcionalitātes mērķi, bet esošajos noteikumos konstatētais proporcionalitātes trūkums ir uzrādīts arī kā atsevišķa problēma. Tādēļ šie grozījumi atbilst proporcionalitātes principam, ņemot vērā pareizo līdzsvaru starp attiecīgajām sabiedrības interesēm un pasākuma rentabilitāti.

2.4. Instrumenta izvēle

Tiek ierosināts pasākumus īstenot, grozot FITD II ar direktīvu. Ierosinātie pasākumi atsaucas uz šajos tiesību aktos jau esošiem noteikumiem vai tos izstrādā tālāk. LESD 53. panta 1. punkts ļauj pieņemt tiesību aktus direktīvas veidā. Tāpēc grozījumus Direktīvā 2014/65/ES var veikt tikai ar Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu, ar ko groza Direktīvu 2014/65/ES.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

3.1. Ietekmes novērtējums

Šim priekšlikumam nav pievienots atsevišķs ietekmes novērtējums. Ņemot vērā to, ka pasākumi atveseļošanas veicināšanai ir jāveic steidzami, ietekmes novērtējums tika aizstāts ar izmaksu un ieguvumu analīzi, kas iekļauta dienestu darba dokumentā, ar kuru tiek pamatots kapitāla tirgu atveseļošanas tiesību aktu kopums. Priekšlikuma galvenais mērķis pašreizējās Covid-19 pandēmijas kontekstā ir ārkārtas iemeslu dēļ nodrošināt normatīvo prasību vienkāršotu piemērošanu, saglabājot augsta līmeņa aizsardzības pasākumus privātiem klientiem un vienlaikus nodrošinot lielāku elastīgumu profesionālajiem klientiem, kā arī nodrošināt iespēju pilnībā funkcionējošiem preču tirgiem būtiski piedalīties ES ekonomikas atveseļošanā. Ierosināto pasākumu analīze ir iekļauta dienestu darba dokumentā, ar kuru tiek pamatots kapitāla tirgu atveseļošanas tiesību aktu kopums.

3.2. Pamattiesības

Šajā priekšlikumā ir ievērotas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā noteiktās pamattiesības un principi, jo īpaši brīvība veikt darījumdarbību (16. pants) un patērētāju tiesību aizsardzība (38. pants). Tā kā šīs iniciatīvas mērķis ir mazināt administratīvo slogu, kas uzlikts ieguldījumu brokeru sabiedrībām, vienlaikus saglabājot augstos standartus privātajiem klientiem, šī iniciatīva palīdzētu uzlabot darījumdarbības tiesības.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Nav paredzams, ka šī iniciatīva ietekmēs ES budžetu.

5. CITI ELEMENTI

5.1. Īstenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un pārskatu sniegšanas kārtība

Tā kā grozījuma mērķis ir mazināt Covid-19 pandēmijas sekas, visnoderīgākā būtu drīzāka šā grozījuma piemērošana. Tādēļ ir paredzēts, ka ierosinātā grozījuma piemērošana ir jāsāk pēc iespējas drīzāk.

Vienlaikus Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde (EVTI) turpinās vākt vajadzīgos datus, lai uzraudzītu Covid-19 pandēmijas ietekmi uz ieguldījumu brokeru sabiedrībām un ieguldījumu darbībām Eiropā un to, kā pandēmija ietekmē tirgus un uzraudzības praksi. Nākotnē tas ļaus

novērtēt jaunus politikas instrumentus. Turklāt Komisijas dienesti turpinās rūpīgi uzraudzīt jaunākās tendences un iesaistīties attiecīgajos forumos, piemēram, Eiropas Vērtspapīru komitejas (EVK) darbībā.

Atbilstību un izpildi nepārtraukti nodrošinās Komisija, ja tas būs nepieciešams, uzsākot pārkāpuma procedūras par likumdošanas pasākumu netransponēšanu vai par to nepareizu transponēšanu vai piemērošanu. Ziņošana par ES tiesību aktu pārkāpumiem var notikt, izmantojot Eiropas finanšu uzraudzības sistēmu (EFUS), kas ietver valstu kompetentās iestādes un EVTI.

5.2. Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums

5.2.1. Informēšanas prasību grozījumi

Ar ierosinātajiem grozījumiem rūpīgi tiek pārveidotas konkrētas prasības, lai panāktu piemērotāku līdzsvaru starp ieguldītāju aizsardzību, no vienas puses, un augstas kvalitātes ieguldījumu pakalpojumu sniegšanas atvieglošanu, no otras puses. Lai garantētu, ka privātajiem klientiem tiek nodrošināta augsta līmeņa ieguldītāju aizsardzība, ar grozījumiem tiks rūpīgi nodalīti privātie klienti, profesionālie klienti un atbilstīgie darījumu partnerie. Kaut arī ierobežoti atvieglojumi attieksies uz vairākām ieguldītāju kategorijām (piem., pakāpeniski atsakoties no informēšanas, izmantojot papīra informācijas nesējus), lielākā daļa grozījumu pašreizējā noteikumu krājumā būs vērsta uz atvieglojumiem profesionālajiem klientiem un atbilstīgajiem darījumu partneriem.

Tālāk dotajā tabulā ir sniegts **pārskats** par ierosinātajām izmaiņām un ir norādītas tās ieguldītāju kategorijas, kuras šīs izmaiņas ietekmē.

Informēšanas prasību grozījumi	
Pakāpeniska atteikšanās no noklusējuma saziņas metodes, izmantojot papīra informācijas nesējus.	Ar jaunajiem 24. panta punktiem tiks nodrošināts, ka dokumenti tiek iesniegti elektroniskā formātā. Tomēr privātie klienti varēs izvēlēties saņemt informāciju papīra formātā.
Izmaksu un maksu lieluma izpaušana: atbrīvojuma ieviešana attiecībā uz atbilstīgajiem darījumu partneriem un profesionālajiem klientiem saistībā ar citiem pakalpojumiem, izņemot ieguldījumu konsultācijas un portfeļa pārvaldību.	Saskaņā ar 29.a un 30. pantu atbilstīgos darījumu partnerus un profesionālos klientus atbrīvo no prasības sniegt informāciju par izmaksām un maksām attiecībā uz citiem pakalpojumiem, kas nav ieguldījumu konsultācijas un ieguldījumu portfeļa pārvaldība. Turklāt attālinātas saziņas gadījumā visiem klientiem, kuri izmanto visus pakalpojumus, vajadzētu būt iespējai ar zināmiem nosacījumiem saņemt informāciju par izmaksām un maksām uzreiz pēc darījuma (24. panta 4. punkts).
Ex post ziņošanas prasību atvieglošana: jo īpaši prasība ziņot par zaudējumiem dienas beigās orientē nepieredzējušus ieguldītājus uz īstermiņa skatījumu un veicina “bara uzvedību”, kas traucē veidot informētu	To pasākumu saraksts, no kuriem tiek atbrīvoti atbilstīgie darījumu partneri un profesionālie klienti un kuras profesionālie klienti var izvēlēties, tiek papildināts ar

priekšstatu par tirgu. Profesionālajiem klientiem ir atļauts izvēlēties.	25. panta 6. punktu.
Labākās izpildes pārskatu sagatavošanas apturēšana: labākās izpildes pārskatus to pašreizējā veidā ieguldītāji neizlasa, savukārt ieguldījumu brokeru sabiedrība, kas veic pirkumus, visu būtisko informāciju saņem citā veidā (piem., brokeru sanāksmēs). Lai mazinātu slogu gatavot šos pārskatus, šis pienākums tiks apturēts, kamēr tiks veikta rūpīga analīze attiecībā uz šo pārskatu iespējamu pilnveidošanu.	Direktīvas 27. panta 3. punktā pievieno jaunu daļu, ar kuru uz laiku tiek atcelts pārskatu sagatavošanas pienākums.
Izmaksu un ieguvumu analīzes atvieglošana: veicot piemērotības novērtējumu, sabiedrībām tiek prasīts iegūt informāciju par klientu, lai veiktu izmaksu un ieguvumu analīzi gadījumā, ja tie nomaina produktus esošo attiecību laikā. Profesionālajiem klientiem tas ir pārāk apgrūtinājoši.	Direktīvas 25. panta 2. punktā tiek iekļauta jauna daļa, ar kuru tiek noteiktas prasības attiecībā uz izmaksu un ieguvumu analīzi, kas pašlaik ir paredzētas Deleģētās regulas (ES) 2017/565 54. panta 11. punktā, un tiek pievienots atbrīvojums kopā ar izvēles iespēju attiecībā uz profesionālajiem klientiem.
Produkta pārvaldība: lai atvieglotu ekonomikas finansēšanu, obligācijas ar visaptverošām klauzulām tiks atbrīvotas no produkta pārvaldības režīma.	Direktīvas 16. panta 3. punkta 2.–6. daļa un 24. panta 2. punkts netiks piemērots korporatīvajām obligācijām ar visaptverošām klauzulām.

Sīks pasākumu apraksts

- (a) Pakāpeniska atteikšanās no noklusējuma saziņas metodes, kurā izmanto papīra informācijas nesējus

Pašlaik FITD II tiek prasīts, lai visi ieguldītāju ziņojumi un informācija tiktu iesniegta, izmantojot “pastāvīgu informācijas nesēju”, kas ietver elektroniskos formātus (piem., e-pastu), taču saziņas noklusējuma metode joprojām ir papīra izmantošana (ja ir nepieciešams pastāvīgs informācijas nesējs). Tā kā klientiem ir plašas iespējas apskatīt savus ieguldījumu portfeļus tiešsaistē (vai vajadzības gadījumā sazināties ar savu ieguldījumu brokeru sabiedrību), sniegt viņiem daudzus paziņojumus uz papīra vairs nav vajadzības. Šīs saskaņā ar FITD II ieviestās prasības izpilde rada bankām ievērojamu izmaksu slogu un palēnina ieguldīšanas procesu.

Dažām sabiedrībām ir radušās grūtības saistībā ar informācijas sniegšanu klientiem papīra formātā Covid-19 pandēmijas laikā, turklāt šī saziņas noklusējuma iespēja neatbilst arī Komisijas zaļā kursa un tā digitālās finanšu programmas mērķiem. Tā kā Covid-19 pandēmijas izraisītā ekonomikas lejupslīde ir padarījusi vēl steidzamāku nepieciešamību atvieglot ieguldījumu procesu, lai paplašinātu finansēšanas alternatīvas Eiropas uzņēmumiem un ļautu ieguldījumu brokeru sabiedrībām efektīvāk izmantot resursus, noklusējuma iespējai saziņai ar visiem klientiem vajadzētu būt elektroniskā formātā (e-pasts, īpaša tīmekļa vietne vai elektroniska pastkastīte). Pēc tam izvēlēta noklusējuma iespēja ir jāizmanto visu informatīvo dokumentu iesniegšanai, lai nodrošinātu, ka klientam visa sava informācija ir viegli pieejama vienuviet. Tādēļ saziņa papīra formātā būtu pēc iespējas drīzāk jāpārtrauc.

Privātajiem ieguldītājiem, ja viņi to vēlēties, joprojām būs iespēja saņemt savu informāciju papīra formātā.

- (b) Atbrīvojuma ieviešana attiecībā uz atbilstīgajiem darījumu partneriem un profesionālajiem klientiem saistībā ar informēšanu par izmaksām un maksām

Tiek uzskatīts, ka informācija par izmaksām un maksām nodrošina ieguldītājiem pamata līmeņa datus cenu pārredzamības kontekstā un ļauj salīdzināt dažādus piedāvājumus. Pašlaik prasības informēt par izmaksām un maksām piemēro vienādi attiecībā uz visām klientu kategorijām. Tomēr profesionālie klienti, atbilstīgie darījumu partneri un EVTI⁴ vienprātīgi un atkārtoti ir apgalvojuši Komisijai, ka šīs prasības nedod nekādu labumu saistībā ar citiem pakalpojumiem, izņemot ieguldījumu portfeļa pārvaldību un ieguldījumu konsultācijas. Šiem klientiem ir citādas attiecības ar savām ieguldījumu brokeru sabiedrībām nekā privātajiem klientiem; daudzos gadījumos šie tirgus dalībnieki pārzina dažādu pakalpojumu sniedzēju tirgus nosacījumus un cenas un arī paši izvirza attiecīgā darījuma nosacījumus. Turklāt profesionālie klienti un atbilstīgie darījumu partneri parasti izdod lielu skaitu augstvērtīgu maksājumu uzdevumu, pretēji privātajiem ieguldītājiem, un piešķir lielu nozīmi ātrai šo uzdevumu izpildei. Tādējādi profesionālie klienti pēc savas izvēles konkurē ar ieguldījumu konsultantiem un brokeru sabiedrībām, pieprasot noteikt cenas saviem darījumiem. Tas šīm ieguldītāju grupām nodrošina lielāku ietekmi un kontroli pār cenām nekā vidējam privātajam klientam. Atvieglot prasību sniegt informāciju, kuru, domājams, neizmanto ne atbilstīgie darījumu partneri, ne arī profesionālie darījumu partneri, informācija tiks individualizēta un nodrošinās profesionālajiem klientiem viņiem nepieciešamos datus.

Birokrātijas samazināšanas nepieciešamība ir kļuvusi vēl steidzamāka Covid-19 pandēmijas laikā, kas radīja spriedzi ES ekonomikai un finanšu sistēmai. Ieguldījumu procesa pilnveidošana attiecībā uz profesionālajiem klientiem, visticamāk, novirzīs alternatīvās finansēšanas iespējas uz tiem uzņēmumiem, kuriem ir vajadzīgs jauns pašu kapitāls. Pievienojot FITD II jaunu 29.a pantu un grozot tās 30. panta 1. punktu, atbilstīgie darījumu partneri un profesionālie klienti tiks pilnībā atbrīvoti no informācijas saņemšanas par izmaksām un maksām attiecībā uz citiem pakalpojumiem, kas nav ieguldījumu konsultācijas un ieguldījumu portfeļa pārvaldība. Attiecībā uz privātajiem klientiem šī prasība paliek nemainīga.

- (c) Atļauja informāciju par izmaksām izsūtīt novēloti, ja tiek izmantoti attālināti sakaru kanāli

FITD II 24. pantā ir sniegtas detalizētas prasības attiecībā uz informāciju. Daudzi darījumi ar jebkuras kategorijas klientiem arvien biežāk tiek slēgti pa tālruni vai tiešsaistē. Visas klientu kategorijas vēlas, lai šāda “attālināta maksājumu uzdevuma” tūlītēja izpilde kļūtu par ieguldījumu pakalpojumu standartiezīmi. Iepriekšēja informācijas sniegšana par izmaksām nozīmē laika nobīdi un risku, ka laikā starp maksājuma uzdevuma saņemšanu un izpildi var notikt nelabvēlīgas cenu svārstības. Bieži vien prasība par sistemātisku iepriekšēju izmaksu atklāšanu būtu neizdevīga klientiem. Šie apstākļi ne atļauj, ne arī nodrošina iepriekšēju informāciju par izmaksām, jo īpaši tādēļ, ka klients uzņemas tirgus risku attiecībā uz to, ka laikā starp iepriekšējas informācijas par izmaksām sagatavošanu un sniegšanu varētu notikt nelabvēlīgas cenu svārstības.

⁴

<https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esma-advises-european-commission-inducements-and-costs-and-charges-disclosures>.

Covid-19 pandēmija ir paātrinājusi elektronisko ieguldījumu pakalpojumu izmantošanu un līdz ar to arī nepieciešamību pēc efektīvas un ātras tirdzniecības darījumu izpildes tiešsaistē un pa tālruni. Tā kā pašreizējā kārtība, kā piemēro prasības attiecībā uz iepriekšēju informācijas atklāšanu par izmaksām, aizkavē darījumu izpildi dalībniekiem, kuriem laiks ir būtisks faktors, un šī kārtība var negatīvi ietekmēt izpildes veidu, neļaujot panākt labāko rezultātu, vajadzētu nodrošināt, ka klientiem ir iespēja sniegt piekrišanu, ka tādu dokumentu nosūtīšana, kas satur informāciju par izmaksām, ir aizkavēta.

(d) Atvieglājumi attiecībā uz pakalpojumu pārskatiem

FITD II tiek prasīts, ka ieguldījumu brokeru sabiedrībām ir jānosūta klientiem *ex post* paziņojumi par pakalpojumiem, kurus tie ir saņēmuši. Visi atbilstīgie darījumu partneri un profesionālie klienti būtu jāatbrīvo no *ex post* paziņojumu saņemšanas. Tomēr vajadzētu paredzēt iespēju, ka profesionālie klienti var izvēlēties saņemt šos paziņojumus. Sniedzot šiem klientiem iespēju izvēlēties, tiks nodrošināts, ka tie, kuri vēlas saņemt minētos paziņojumus, varēs turpināt to darīt, savukārt tie, kuriem šāda standartizēta informācijas saņemšana nav vajadzīga, tos nesaņems.

Piemēram, ar FITD II 25. panta 6. punktu sabiedrībām tiek uzlikts pienākums sniegt klientiem pārskatus par pakalpojumiem pēc darījumu veikšanas. Šajos pārskatos tiek iekļauti ziņojumi par zaudējumiem, kurus rada ieguldījumu portfeļa zaudējumi 10 % apmērā. Tiek uzskatīts, ka šie pārskati ir nelietderīgi vai pat maldinoši attiecībā uz dažiem klientiem, jo īpaši tad, ja tirgi ir ārkārtīgi nepastāvīgi, kā tas bija Covid-19 pandēmijas laikā. Covid-19 pandēmija parādīja, ka — tā vietā, lai izsūtītu pārskatus svārstību dēļ vai vienkārši administratīvi noteikta termiņa dēļ, — profesionājiem klientiem daudz svarīgāka ir individualizēta un savlaicīga informācija. Lai gan sabiedrības, gan klienti varētu koncentrēt uzmanību uz viņiem svarīgas informācijas sniegšanu un saņemšanu (t. i., aktīvi progresēt), jo īpaši problemātiskās tirgus situācijās, šie pārskati vairs netiks sūtīti atbilstīgajiem darījumu partneriem, bet profesionālie klienti varēs izvēlēties — saņemt tos vai ne.

(e) Profesionālo ieguldītāju atteikšanās no izmaksu un ieguvumu analīzes produktu nomaiņas gadījumā

Ar FITD II 25. panta 2. punktu sabiedrībām tiek uzlikts pienākums veikt piemērotības novērtēšanu, sniedzot konsultācijas par ieguldījumiem vai nodrošinot portfeļa pārvaldību. Šī prasība attiecas uz privātajiem klientiem un profesionālajiem klientiem. Atbilstīgie darījumu partneri tiek izslēgti 30. panta 1. punktā. Attiecībā uz klientiem, kas ir profesionālie klienti pēc to pieprasījuma⁵, sabiedrībām ir jāiegūst tāda informācija, kāda ir nepieciešama, lai būtu pietiekams pamats noteikt, vai konkrētais ieteicamais vai noslēgtais darījums atbilst klienta ieguldījumu mērķiem, tostarp klienta noturību pret risku, un vai klients ir finansiāli spējīgs uzņemties visus saistītos ieguldījumu riskus, kas atbilst viņa ieguldījumu mērķiem. Attiecībā uz profesionālajiem klientiem, kas minēti FITD II direktīvas II pielikuma I punktā, uzņēmumi var pieņemt, ka klients ir finansiāli spējīgs uzņemties ieguldījumu riskus.

Pastāvīgu attiecību gadījumā sabiedrībām pašlaik ir jāveic izmaksu un ieguvumu analīze par noteiktām ieguldījumu portfeļa darbībām, kas ir saistītas ar produktu nomaiņu. Šajā kontekstā pirms produkta nomaiņas ieguldījumu brokeru sabiedrībām ir jāiegūst no klienta vajadzīgā informācija un ir jāspēj pierādīt, ka izmaksas pārsniedz ieguvumus. Tiek uzskatīts, ka piemērotības pārbaude produkta nomaiņas gadījumā ir piemērojama visām ieguldījumu portfeļa darbībām, nevis tikai tām nomaiņām, attiecībā uz kurām šī pārbaude ir paredzēta,

⁵ Pamatojoties uz FITD direktīvas II pielikuma II nodaļas II punktu.

piemēram, līdzvērtīga produkta pārdošanai un pirkšanai (piem., Eiropas Kapitāla ieguldījumu fonda pārdošanai un Eiropas kapitāla *ETF* iegādei ar lielākoties tādām pašām funkcijām).

Lai sekmētu reālās ekonomikas ātru kapitalizāciju, procesam, kad profesionālie klienti maina savas ieguldījumu stratēģijas, vajadzētu būt iespējami ātram. Ja nomaina kļūs vieglāka, tas arī stimulēs profesionālos klientus ieguldīt citos un jaunajos uzņēmējdarbības modeļos un tādējādi palīdzēs plašākam sabiedrību lokam atveseļošanas procesa agrīnā posmā. Tādēļ profesionālajiem klientiem būtu jāļauj izvēlēties, vai šis pasākums attiecas uz viņiem. Šajā nolūkā pamatprasības, kas pašlaik ir noteiktas Deleģētās regulas (ES) 2017/565 54. panta 11. punktā, tiks pievienotas FITD II 25. panta 2. punktā, un atsaucē uz šo noteikumu tiks iekļauta to noteikumu sarakstā, no kuriem profesionālie klienti ir atbrīvoti, taču var izmantot izvēles tiesības.

(f) Produkta pārvaldība

Produkta pārvaldības prasības pašlaik attiecas uz visiem finanšu instrumentiem neatkarīgi no klienta, pat ja šķiet, ka nav liela labuma no tiešo obligāciju īpatnību novērtēšanas, ja darījumi notiek starp atbilstīgiem darījumu partneriem. EVTI savās pamatnostādnēs par produkta pārvaldību⁶ jau daļēji novērsa šo proporcionalitātes trūkumu, skaidri iesakot piemērot papildu elastību attiecībā uz “nesarežģītiem produktiem”.

FITD II apspriešanas procesā ieinteresētās personas ir iesniegušas pierādījumus, ka produkta pārvaldības noteikumi dažiem instrumentiem, kurus bieži dēvē par “tiešo obligāciju” emisijām, ir kavējuši optimālu kapitāla sadali, izmantojot līdzekļus, ko nodrošina dinamiski sekundārie tirgi. Ņemot vērā pašreizējo krīzi, ko izraisījusi Covid-19 pandēmija, ir obligāti jāveicina kapitāla emisija. Emitentu un ieguldītāju rīcībā ir jānodrošina atbilstoši instrumenti, lai varētu viegli emitēt jaunu kapitālu un viegli piekļūt paplašinātai ieguldītāju bāzei. Jo agrāk šie instrumenti sāks darboties, jo labāk gan uzņēmumiem, gan ieguldītājiem.

Tādēļ ar šo priekšlikumu tiek atceltas produkta pārvaldības prasības attiecībā uz vienkāršām korporatīvām obligācijām ar visaptverošām klauzulām (kas ir ieguldītāju aizsardzības iezīmes). Šā atbrīvojuma mērķis, kas būtu jāpapildina ar skaidru noteikumu, ka visaptverošā klauzula pati par sevi nepadara šos instrumentus par komplektētiem privāto ieguldījumu un apdrošināšanas ieguldījumu produktiem (*PRIIP*), ir atvieglot tiešo korporatīvo obligāciju pieejamību privātajiem ieguldītājiem. Šis mērķtiecīgais atbrīvojums ļaus emitentiem paplašināt ieguldītāju bāzi un pieredzējušiem privātajiem ieguldītājiem piekļūt plašākam instrumentu klāstam, kā arī saglabās aizsardzību visām ieguldītāju kategorijām neatkarīgi no klasifikācijas, kad viņi piekļūst kompleksiem produktiem. Atveseļošanas tiesību aktu kopuma būtiska sastāvdaļa ir tas, ka privātie klienti var izmantot fiksēta ienākuma produktus, jo šādi produkti ir nepieciešami diversifikācijas un riska samazināšanas iemeslu dēļ.

(g) Labākās izpildes pārskati

FITD II 27. panta 3. punktā ir noteikts, ka katra tirdzniecības vieta un sistemātiskais internalizētājs attiecībā uz finanšu instrumentiem, uz kuriem attiecas tirdzniecības pienākums, kas minēts Regulas (ES) Nr. 600/2014 (Finanšu instrumentu tirgu regula, “FTR”) 23. un 28. pantā, un visas izpildes vietas attiecībā uz citiem finanšu instrumentiem periodiski publisko datus par darījumu izpildes kvalitāti attiecīgajā darījumu vietā. Šajos regulārajos pārskatos ir jāiekļauj sīkāka informācija par katra individuālā instrumenta cenu, izmaksām, ātrumu un izpildes iespējamību, kā sīkāk aprakstīts Deleģētajā regulā (ES) 2017/575

⁶ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma35-43_620_guidelines_on_mifid_ii_product_governance_requirements_0.pdf

(“RTS 27”). Ieinteresētās personas norāda, ka ieguldītāji reti izlasa šos pārskatus, par ko liecina ļoti mazs lejupielāžu skaits no viņu vietnēm. Tādēļ tiek pieņemts, ka ieguldītāji, pamatojoties uz šiem datiem, nevar veikt vai neveic nozīmīgus salīdzinājumus starp sabiedrībām. Turklāt sabiedrības, kas nodarbojas ar pirkšanu, mūs informēja, ka visu būtisko informāciju par labāko izpildi viņi saņem citā veidā (piem., brokeru sanāksmēs). Pašreizējā krīze ir palielinājusi vajadzību steidzami atrisināt problēmas, ko rada labākās izpildes pārskatu dārgā sagatavošana. To pierāda EVTI paziņojums, ka sabiedrībām, iespējams, būs jāatsakās no prioritāras šo pārskatu publicēšanas, ņemot vērā ārkārtas apstākļus, ko radījusi Covid-19 pandēmija⁷.

Tāpēc prasība publicēt labākās izpildes pārskatu ir jāaptur. Tas atbrīvotu resursus, ko pašlaik izmanto minētā pārskata sagatavošanai, neprasot, lai uzņēmumi un tirdzniecības vietas iegulda līdzekļus dārgā īstenošanā. Šāda rīcība nepasliktinās ieguldītāju aizsardzību, jo ieguldītāji pašlaik vispār nelasa minētos pārskatus un sabiedrības, kas nodarbojas ar pirkšanu, saņem attiecīgo informāciju citos veidos. FITD II pilnīgas pārskatīšanas kontekstā 2021. gadā Komisija novērtēs, vai prasība par minēto pārskatu publicēšanu būtu jāsvīturo neatgriezeniski, vai arī šo pārskatu sagatavošana ir jāatsāk atjauninātā veidā.

5.2.2. *Pasākumi, kas ietekmē enerģētikas atvasināto instrumentu tirgus*

Ierosinātie grozījumi rūpīgi pārveido pozīciju limitu režīmu un riska ierobežošanas atbrīvojuma darbības jomu, lai nodrošinātu, ka jaunie tirgi, kas denominēti euro valūtā, spēj veicināt to, lai ražotāji un izgatavotāji nodrošinātos pret riskiem, un palīdzēt to izdarīt, vienlaikus nodrošinot preču tirgu integritāti, izņemot lauksaimniecības preces, jo īpaši tās, kuru galvenais objekts ir cilvēku pārtika.

Tālāk dotajā tabulā ir sniegts pārskats par ierosinātajām izmaiņām.

Grozījumi attiecībā uz preču tirgiem (izņemot lauksaimniecību)	
Pozīciju limitu grozīšana: pozīciju limitu režīms tā pašreizējā veidā ir negatīvi ietekmējis likviditāti jaunajos preču tirgos. Lai nodrošinātu, ka var attīstīties jauni preču tirgi, pozīciju limiti tiek ierobežoti, attiecinot tos tikai uz lauksaimniecības preču atvasinātajiem instrumentiem vai to preču atvasinātajiem instrumentiem, kas apzīmētas kā nozīmīgas vai kritiski svarīgas. EVTI tiks pilnvarota izstrādāt regulatīvo standartu projektus, lai definētu tos lauksaimniecības atvasinātos instrumentus, uz kuriem attiecas pozīciju limiti, un tos kritiski svarīgos vai nozīmīgos atvasinātos instrumentus, uz kuriem attiecas pozīciju	Groza 57. pantu, mainot pozīciju limitu darbības jomu un attiecinot to tikai uz lauksaimniecības līgumiem un nozīmīgiem vai kritiski svarīgiem līgumiem.

⁷ <https://www.esma.europa.eu/press-news/esma-news/esma-provides-clarifications-best-execution-reports-under-mifid-ii>.

limiti. Attiecībā uz kritiski svarīgajiem vai nozīmīgajiem atvasinātajiem instrumentiem EVTI ņems vērā atvērtu pozīciju bruto lielumu, kas vienā gadā ir vidēji 300 000 partiju, tirgus dalībnieku skaitu un attiecīgās preces būtību. Attiecībā uz lauksaimniecības atvasinātajiem instrumentiem īpaša uzmanība tiks pievērsta tiem atvasinātajiem instrumentiem, kuru pamatā ir cilvēkiem paredzēta pārtika. Jēdziena “tas pats līgums” svītroyšana: attiecībā uz konkurējošām vietām, kas tirgo preču atvasinātos instrumentus, kuru pamatā ir tās pašas preces un kuriem ir vienādas īpašības, pašreizējā “tā paša līguma” definīcija ir nelabvēlīga mazāk likvīdiem tirgiem. Lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus, jēdziens “tas pats līgums” tiek svītroyts, aizstājot to ar pieeju, kas paredz sadarbību starp kompetentajām iestādēm. Pozīciju pārvaldības kontroles pastiprināšana: pastāv būtiskas atšķirības tajā, kā pozīcijas tiek pārvaldītas tirdzniecības vietās. Tāpēc vajadzības gadījumā tiks pastiprināta pozīciju pārvaldības kontrole. EVTI tiks pilnvarota sīkāk precizēt pozīciju pārvaldības kontroles saturu, ņemot vērā attiecīgo tirdzniecības vietu īpašības.	Groza 57. panta 6. punktu par pozīciju limitiem attiecībā uz “tiem pašiem līgumiem” un 58. panta 2. punktu par pozīciju paziņošanu centrālajai kompetentajai iestādei attiecībā uz tiem pašiem līgumiem. Groza 57. panta 8. punktu, attiecīgā gadījumā paplašinot piekļuvi informācijai, kas minēta b) apakšpunktā, un attiecinot to arī uz pozīcijām, kas turētas saistītajos līgumos citās tirdzniecības vietās un ārpusbiržas atvasinātajos instrumentos ar biedru un dalībnieku starpniecību.
Šauri definēta atbrīvojuma no riska ierobežošanas ieviešana: – šis atbrīvojums no riska ierobežošanas būs pieejams, ja pārsvarā komerciālas grupas ietvaros persona būs reģistrēta kā ieguldījumu brokeru sabiedrība un tirgosies grupas vārdā; – atbrīvojums no pozīciju limita tiek ieviests arī finanšu un nefinanšu darījumu partneriem attiecībā uz pozīcijām, kas izriet no darījumiem, kuri veikti, lai izpildītu	FITD II 57. panta 1. punktā tiek ieviests atbrīvojums no riska ierobežošanas: - finanšu darījumu partneriem, kuri tirgū darbojas kā komerciālas grupas struktūra attiecībā uz pozīcijām, kas tiek turētas, lai samazinātu grupas komerciālo struktūru riskus; - finanšu un nefinanšu darījumu partneriem attiecībā uz pozīcijām, kuras objektīvi var izmērīt kā izrietošas no darījumiem, kas noslēgti, lai izpildītu pienākumus

obligātās likviditātes prasības. EVTI tiks pilnvarota šauri definēt atbrīvojumu no riska ierobežošanas un likviditātes nodrošināšanas prasībām, lai noteiktu procedūru, kā personas var piemērot attiecīgo atbrīvojumu. Vērtspapīroto atvasināto instrumentu izslēgšana no pozīciju limitu režīma, jo pašreizējā pozīciju limitu režīmā netiek atzītas minēto instrumentu unikālās īpašības.	nodrošināt likviditāti tirdzniecības vietā saskaņā ar 2. panta 4. punkta ceturtais daļas c) apakšpunktu. FITD II 57. panta 1. punktā tiek ieviests atbrīvojums attiecībā uz finanšu instrumentiem, kas definēti 4. panta 1. punkta 44) apakšpunkta c) punktā un attiecas uz precī vai pamatobjektu, kurš minēts I pielikuma C iedaļas 10) punktā.
Palīgdarbības pārbaudes vienkāršošana, jo palīgdarbības pārbaudes kvantitatīvie testi ir īpaši sarežģīti, turklāt tie nav mainījuši <i>status quo</i> attiecībā uz personām, kurām ir tiesības uz atbrīvojumu.	FITD II 2. panta 1. punkta j) apakšpunkts tiks mainīts, lai svītrotu visus kvantitatīvos elementus.

Pasākumi, kas noteikti attiecībā uz pozīciju limitiem, un atbrīvojums no riska ierobežošanas attiecībā uz enerģētikas atvasinātajiem instrumentiem ir savstarpēji saistīti. Ciktāl pozīciju limiti ir noderīgi, tiem nebūtu jatraucē komercsabiedrībām slēgt risku samazinošus darījumus. Tādējādi, samazinot pozīciju limitu režīma darbības jomu un attiecinot to tikai uz visattīstītākajiem preču atvasinātajiem instrumentiem, samazinās nepieciešamība pēc atbrīvojumiem no riska ierobežošanas. Tādēļ Komisija apsver iespēju veikt mērķtiecīgus pasākumus attiecībā uz atbrīvojumu no riska ierobežošanas apvienojumā ar pozīciju limitiem attiecībā uz kritiski svarīgajiem etalonu atvasinātajiem instrumentiem.

(h) Pozīciju limitu režīms attiecībā uz kritiski svarīgajiem etalonu līgumiem

Covid-19 pandēmija un tās ekonomiskās sekas ir saasinājušas FITD II pozīciju limitu režīma problēmas, izceļot tā neelastīgumu. Ir pierādīts, ka dažādi pozīciju limiti preču atvasināto instrumentu tirgos ir novecojuši, taču, lai tos koriģētu, pielāgojoties strauji mainīgajiem tirgus apstākļiem, ir jāpabeidz ilgstoši pārmaiņu procesi. Pozīciju limiti tiks ierobežoti ar tiem atvasinātajiem instrumentiem, kas saistīti ar lauksaimniecības atvasinātajiem instrumentiem, jo īpaši ar cilvēkiem paredzētu pārtiku, kā pamatā esošie un preču atvasinātie instrumenti, kurus tirgo tirdzniecības vietās, un kā ekonomiski līdzvērtīgi ārpusbiržas atvasinātie instrumenti (*EEOTC*), kas atzīti par nozīmīgiem vai kritiski svarīgiem.

Komisija pilnvaros EVTI izstrādāt regulatīvos tehniskos standartus (RTS), nosakot atvasināto instrumentu raksturlielumus, lai tos varētu kvalificēt kā nozīmīgus vai kritiski svarīgus atvasinātos instrumentus un lai varētu definēt tos lauksaimniecības atvasinātos instrumentus, uz kuriem attiecas pozīciju limiti, jo īpaši tos, kuru pamatā ir cilvēkiem paredzēta pārtika. Attiecībā uz nozīmīgiem un kritiski svarīgiem atvasinātajiem instrumentiem šie kritēriji ietver atvērtās pozīcijas 300 000 partiju apmērā viena gada laikā, aktīvo tirgus dalībnieku skaitu un pamatā esošo precī. Atvērtā pozīciju robežlielums atvasinātajiem instrumentiem ar pietiekamu partiju skaitu viena gada laikā nodrošinās, ka tiks piesaistīti tikai tie atvasinātie instrumenti, kuru cena atbilst pamatā esošās preces etalonam. Kritiski svarīgo atvasināto

instrumentu attiecīgais robežlielums tiks noteikts 300 000 partiju apmērā, nodrošinot, ka pozīciju limiti arī turpmāk attieksies tikai uz attiecīgiem nozīmīgiem vai kritiski svarīgiem preču atvasinātajiem instrumentiem, kurus tirgo ES. Pārējos kritērijus noteiks 2. līmenī.

(i) Mērķtiecīgs atbrīvojums no riska ierobežošanas

Pašreizējos tirgus apstākļos tirgus dalībniekiem var rasties steidzama vajadzība iegūt atbrīvojumus no riska ierobežošanas. Tomēr krīzes situācijās viņiem var būt grūti sagatavot un iesniegt pieteikumu atbrīvojumam no riska ierobežošanas, pirms pozīciju limits nepamatoti ierobežo viņu tirdzniecisko darbību. FITD II nav paredzēti atbrīvojumi no riska ierobežošanas nevienai finanšu struktūrai. Pirms FITD II dažas komerciālās grupas nolēma kā ieguldījumu brokeru sabiedrības reģistrēt tādas struktūras, kas tirgojas to vārdā, attiecībā uz riska samazināšanas darījumiem, ko slēdz grupas komerciālās struktūras. Tā kā tagad tās ir finanšu struktūras, kas ietilpst pārsvarā komerciāla rakstura grupā, tām nav tiesību uz atbrīvojumu no riska ierobežošanas. Atbrīvojumam no riska ierobežošanas vajadzētu būt pieejamam, ja pārsvarā komerciālās grupas ietvaros persona tiek reģistrēta kā ieguldījumu brokeru sabiedrība un tirgojas minētās komerciālās grupas vārdā. Atbrīvojums attiecas uz minētā finanšu darījumu partnera turētajām pozīcijām, kuras ir objektīvi izmērāmas kā tādas, kas samazina riskus, kuri ir tieši saistīti ar grupas nefinanšu struktūru komerciālo darbību. Šis atbrīvojums no riska ierobežošanas nebūtu jāuzskata par papildu atbrīvojumu no pozīciju limitu režīma, bet drīzāk par tāda atbrīvojuma no riska ierobežošanas “nodošanu” grupas finanšu darījumu partnerim, kas citādi ir pieejams grupas komerciālajām struktūrām.

Noteiktos apstākļos, kā parādīja Covid-19 pandēmija, likviditātes nodrošināšana ir problemātiska pat vislikvīdākajiem atvasinātajiem instrumentiem. Tāpēc Komisija ievieš arī atbrīvojumu no pozīciju limita tiem finanšu un nefinanšu darījumu partneriem, kuriem ir jāpilda obligātās likviditātes nodrošināšanas prasības. Šis atbrīvojums ir saistīts ar to darījumu izslēgšanu no palīgdarbības pārbaudes, kas noslēgti, lai izpildītu pienākumus nodrošināt likviditāti tirdzniecības vietā.

(j) Kvalitatīva palīgdarbības pārbaude

Tirgus dalībnieki, kas profesionāli tirgojas ar preču atvasinātajiem instrumentiem, var izmantot atbrīvojumu no licencēšanas kā ieguldījumu brokeru sabiedrības, ja viņu tirdznieciskā darbība ir palīgdarbība attiecībā pret viņu pamatdarbību. Tirgus dalībniekiem katru gadu ir jāpaziņo attiecīgajai kompetentajai iestādei, ka viņi izmanto šo atbrīvojumu, un ir jāiesniedz vajadzīgā informācija, lai izturētu kvantitatīvās pārbaudes. Šīs kvantitatīvās pārbaudes ir īpaši sarežģītas un krīzes laikā radīja būtisku slogu tirgus dalībniekiem, kas strādā uzņēmējdarbības nepārtrauktības režīmā. Palīgdarbības pārbaude tiks ievērojami vienkāršota. Pašreizējo ļoti tehnisko kvantitatīvo palīgdarbības pārbaudi tiek ierosināts vienkāršot, lai atgrieztos pie tā, ka tiek veikta tikai kvalitatīvā pārbaude. Turklāt tiks pārskatīts palīgdarbības atbrīvojums attiecībā uz emisijas kvotu tirdzniecību ES un trešo valstu tirdzniecības vietās, lai nodrošinātu, ka tas atbalsta ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (ES ETS) pareizu darbību un mērķus.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA,

ar ko Direktīvu 2014/65/ES groza attiecībā uz informācijas prasībām, produktu pārvaldību un pozīciju limitiem, lai veicinātu atveseļošanos no Covid-19 pandēmijas

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 53. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Covid-19 pandēmija nopietni ietekmē cilvēkus, uzņēmumus, veselības aprūpes sistēmas un dalībvalstu ekonomiku. Komisija 2020. gada 27. maija paziņojumā Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas lielā stunda — jāatjaunojas un jāpagatavo ceļš nākamajai paaudzei”⁸ uzsvēra, ka likviditāte un piekļuve finansējumam būs nepārtraukta problēma nākamajos mēnešos. Tādēļ ir ļoti svarīgi atbalstīt atveseļošanos no Covid-19 pandēmijas izraisītā smagā ekonomiskā trieciena, ieviešot mērķtiecīgus grozījumus pašreizējos finanšu tiesību aktos. Šis pasākumu kopums ir pieņemts ar apzīmējumu “Kapitāla tirgu atveseļošanas pakete”.
- (2) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/65/ES⁹ par finanšu instrumentu tirgiem tika pieņemta 2014. gadā, reaģējot uz finanšu krīzi, kas izvērās 2007.–2008. gadā. Ar minēto direktīvu tika būtiski nostiprināta Savienības finanšu sistēma un garantēts augsts ieguldītāju aizsardzības līmenis visā Savienībā. Būtu jāapsver turpmāki centieni samazināt normatīvo aktu sarežģītību un ieguldījumu brokeru sabiedrību atbilstības izmaksas, kā arī novērst konkurences izkropļojumus.
- (3) Attiecībā uz prasībām, kas bija paredzētas ieguldītāju aizsardzībai, Direktīva 2014/65/ES nav pilnībā sasniegusi savu mērķi pielāgot pasākumus, kuros pietiekamā mērā tiek ņemtas vērā katras ieguldītāju kategorijas (privāto klientu, profesionālo klientu un atbilstīgo darījumu partneru) īpatnības. Dažas no šīm prasībām ne vienmēr ir uzlabojušas ieguldītāju aizsardzību, bet dažkārt drīzāk ir kavējušas ieguldījumu lēmumu netraucētu izpildi. Tādēļ ir jāgroza dažas minētās direktīvas prasības, lai labāk

⁸ COM/2020/456 *final*, 27.5.2020.

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/65/ES (2014. gada 15. maijs) par finanšu instrumentu tirgiem un ar ko groza Direktīvu 2002/92/EK un Direktīvu 2011/61/ES (OV L 173, 12.6.2014., 349. lpp.).

līdzsvarotu prasību aizsargāt ieguldītājus, no vienas puses, un atvieglot ieguldījumu pakalpojumu sniegšanu un ieguldījumu darbību veikšanu, no otras puses.

- (4) Produktu pārvaldības prasības var ierobežot korporatīvo obligāciju pārdošanu. Korporatīvās obligācijas ar visaptverošām klauzulām parasti uzskata par drošiem un vienkāršiem produktiem, kas ir atbilstīgi privātiem klientiem. Šādas visaptverošas klauzulas aizsargā ieguldītājus pret zaudējumiem gadījumos, kad emitenti izvēlas pirmstermiņa atmaksu, nodrošinot, ka šiem ieguldītājiem tiek izmaksāts maksājums, kas ir vienāds ar to kuponu neto pašreizējo vērtību, kuru viņi būtu saņēmuši, ja obligācija nebūtu pieprasīta. Tādēļ produktu pārvaldības prasības vairs nebūtu jāpiemēro korporatīvām obligācijām ar šādām visaptverošām klauzulām.
- (5) Gan Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādes (EVTI) izsludinātais uzaicinājums sniegt pierādījumus par pamudinājumu un izmaksu un maksu atklāšanas prasību ietekmi saskaņā ar Direktīvu 2014/65/ES, gan Komisijas organizētā sabiedriskā apspriešana apstiprināja, ka profesionālajiem klientiem un atbilstīgajiem darījumu partneriem nav nepieciešama standartizēta un obligāta informācija par izmaksām, jo viņi jau saņem nepieciešamo informāciju sarunās ar savu pakalpojumu sniedzēju. Minētā informācija ir pielāgota viņu vajadzībām un bieži vien ir detalizētāka. Tādēļ atbilstīgie darījumu partneri un profesionālie klienti būtu jāatbrīvo no šīm izmaksu un maksu atklāšanas prasībām, izņemot tās, kas saistītas ar ieguldījumu konsultāciju un portfeļa pārvaldības pakalpojumiem, jo profesionālajiem klientiem, kas noslēdz ieguldījumu portfeļa pārvaldības vai ieguldījumu konsultāciju attiecības, nav obligāti jābūt ar pietiekamu kompetenci vai zināšanām, lai viņus atbrīvotu no informācijas atklāšanas par izmaksām un maksām.
- (6) Ieguldījumu brokeru sabiedrībām pašlaik tiek prasīts veikt izmaksu un ieguvumu analīzi par noteiktām ieguldījumu portfeļa darbībām, ja pastāv tādas attiecības ar to klientiem, kurās tiek mainīti finanšu instrumenti. Tādējādi ieguldījumu brokeru sabiedrībām ir jāiegūst no klienta vajadzīgā informācija un ir jāspēj pierādīt, ka šādas nomaiņas rezultātā ieguvumi pārsniedz izmaksas. Tā kā šī procedūra ir pārāk apgrūtinoša profesionālajiem klientiem, kuri mēdz regulāri veikt maiņu, viņi būtu jāatbrīvo no šīs prasības, saglabājot iespēju to izvēlēties. Tā kā privātajiem klientiem ir vajadzīga augsta līmeņa aizsardzība, šī iespēja ir jāattiecina tikai uz profesionālajiem klientiem.
- (7) Klienti, kuriem ir pastāvīgas attiecības ar ieguldījumu brokeru sabiedrību, periodiski vai uz izraaisītājnotikumu pamata saņem obligātos pārskatus par sniegtajiem pakalpojumiem. Ne ieguldījumu brokeru sabiedrības, ne to profesionālie klienti šādus pakalpojumu pārskatus neatzīst par lietderīgiem. Šie pārskati ir jo īpaši nelietderīgi profesionālajiem klientiem, kas darbojas ļoti nepastāvīgos tirgos, jo tie tiek sniegti ļoti bieži un lielā skaitā. Profesionālo klientu reakcija uz šiem pakalpojumu pārskatiem bieži vien ir tāda, ka viņi vai nu tos vispār neizlasa, vai arī pieņem ātrus lēmumus par ieguldījumiem, nevis turpina īstenot ilgtermiņa ieguldījumu stratēģiju. Atbilstīgajiem darījumu partneriem tāpēc vairs nebūtu jāsaņem šādi pakalpojumu pārskati. Tomēr profesionālajiem klientiem vajadzētu būt iespējai izvēlēties saņemt šādus pakalpojumu pārskatus.
- (8) Ar Direktīvu 2014/65/ES tika ieviestas ziņošanas prasības par to, kā maksājumu uzdevumi tika izpildīti ar klientam vislabvēlīgākajiem noteikumiem. Šajos tehniskajos pārskatos ir daudz detalizētas kvantitatīvas informācijas par izpildes vietu, finanšu instrumentu, cenu, izmaksām un izpildes iespējamību. Ieguldītāji tos reti izlasa, par ko liecina ļoti mazais lejupielāžu skaits no ieguldījumu brokeru sabiedrību vietnēm. Tā kā

tie neļauj ieguldītājiem veikt jēgpilnus salīdzinājumus, pamatojoties uz šiem datiem, minēto ziņojumu publicēšana uz laiku būtu jāaptur.

- (9) Lai atvieglotu saziņu starp ieguldījumu brokeru sabiedrībām un to klientiem un tādējādi arī pašu ieguldījumu procesu, informācija par ieguldījumiem vairs nebūtu jāsniedz papīra formātā, bet kā noklusējuma iespēja būtu jāparedz, ka to sniedz elektroniski. Privātajiem klientiem tomēr vajadzētu būt iespējai pieprasīt, lai arī turpmāk informācija tiktu sniegta papīra formātā.
- (10) Direktīva 2014/65/ES ļauj personām, kas profesionāli tirgojas ar preču atvasinātajiem instrumentiem, emisiju kvotām un emisiju kvotu atvasinātajiem instrumentiem, izmantot atbrīvojumu no atļaujas saņemšanas kā ieguldījumu brokeru sabiedrībai, ja viņu tirdznieciskā darbība ir palīgdarbība attiecībā pret viņu pamatdarbību. Personām, kuras piesakās palīgdarbības pārbaudei, katru gadu ir jāpaziņo attiecīgajai kompetentajai iestādei, ka tās izmanto šo iespēju, un ir jāsniedz nepieciešamā informācija, lai izturētu abas kvantitatīvās pārbaudes, kurās nosaka, vai viņu tirdzniecības darbība ir palīgdarbība attiecībā pret viņu pamatdarbību. Pirmajā pārbaudē uzņēmuma spekulatīvās tirdznieciskās darbības lielumu salīdzina ar kopējo tirdzniecisko darbību Savienībā, pamatojoties uz aktīvu klasi. Otrajā pārbaudē salīdzina šīs spekulatīvās tirdznieciskās darbības lielumu, iekļaujot visas aktīvu klases, ar kopējo finanšu instrumentu tirdzniecisko darbību, ko uzņēmums veic grupas līmenī. Otrajai pārbaudei ir arī alternatīvs veids, kurā paredzēts salīdzināt aplēsto kapitālu, kas izmantots spekulatīvai tirdznieciskai darbībai, ar faktisko kapitāla daudzumu, ko grupas līmenī izmanto pamatdarbībai. Šie kvantitatīvie testi ir īpaši sarežģīti, turklāt tie nav mainījuši *status quo* attiecībā uz personām, kurām ir tiesības uz atbrīvojumu. Tādēļ atbrīvojums ir jāpamato tikai ar kvalitatīviem elementiem. Personas, kuras ir tiesīgas uz atbrīvojumu, tostarp tirgus veidotāji, veic darījumus savā vārdā vai sniedz ieguldījumu pakalpojumus, kas nav darījumi viņu vārdā, savas pamatdarbības klientiem vai piegādātājiem. Atbrīvojums abos gadījumos ir pieejams atsevišķi un kopumā, ja grupas līmenī tas ir uzskatāms par palīgdarbības veidu. Minētajam atbrīvojumam nevajadzētu būt pieejamam personām, kas izmanto augstas intensitātes algoritmiskās tirdzniecības metodi vai ietilpst grupā, kuras pamatdarbība ir ieguldījumu pakalpojumu sniegšana vai banku darbība vai kura darbojas kā tirgus veidotāja attiecībā uz preču atvasinātajiem instrumentiem. Būtu jāsvīturo visi noteikumi par kvantitatīvajiem elementiem.
- (11) Pašlaik kompetentajām iestādēm ir jānosaka un jāpiemēro pozīciju limiti neto pozīcijas lielumam, kuru persona jebkurā laikā var turēt preču atvasinātos instrumentos, kurus tirgo tirdzniecības vietās, un ekonomiski līdzvērtīgos ārpusbiržas (*EEOTC*) līgumos, ko noteikusi Komisija. Tā kā pozīciju limitu režīms ir izrādījies nelabvēlīgs jaunu preču tirgu attīstības kontekstā, jaunie preču tirgi ir jāizslēdz no pozīciju limitu režīma. Tā vietā pozīciju limiti ir jāpiemēro tikai tiem preču atvasinātajiem instrumentiem, kurus uzskata par nozīmīgiem vai kritiski svarīgiem preču atvasinātajiem instrumentiem, un to *EEOTC* līgumiem. Nozīmīgi vai kritiski svarīgi atvasinātie instrumenti ir enerģētikas preču atvasinātie instrumenti, kuru atvērtās pozīcijas ir vismaz 300 000 partiju viena gada laikā. Ņemot vērā to ārkārtīgi svarīgo nozīmi iedzīvotājiem, lauksaimniecības preces, kuru pamatā ir cilvēkiem paredzēta pārtika, un to *EEOTC* līgumi paliks pašreizējā pozīciju limitu režīmā. EVTI būtu jāpilnvaro izstrādāt regulatīvo standartu projektus, lai definētu tās lauksaimniecības preces, kuru pamatā ir cilvēkiem paredzēta pārtika un uz kurām attiecas pozīciju limiti, un tos kritiski svarīgos vai nozīmīgos atvasinātos instrumentus, uz kuriem attiecas pozīciju limiti. Attiecībā uz nozīmīgiem un kritiski svarīgiem

atvasinātajiem instrumentiem EVTI būtu jāņem vērā 300 000 partiju atvērtās pozīcijas viena gada laikā, tirgus dalībnieku skaits un pamatā esošās preces.

- (12) Direktīvā 2014/65/ES nevienai finanšu struktūrai nav paredzēti atbrīvojumi no riska ierobežošanas. Vairākas pārsvarā komerciāla rakstura grupas, kas izveidoja finanšu struktūru saviem tirdznieciskajiem mērķiem, nonāca situācijā, kad to finanšu struktūra nespēja īstenot visu grupas tirdzniecību, jo tā nebija tiesīga saņemt atbrīvojumu no riska ierobežošanas. Tāpēc būtu jāievieš šauri definēts atbrīvojums no riska ierobežošanas attiecībā uz finanšu darījumu partneriem. Minētajam atbrīvojumam no riska ierobežošanas vajadzētu būt pieejamam, ja pārsvarā komerciālas grupas ietvaros persona tiek reģistrēta kā ieguldījumu brokeru sabiedrība un tirgojas minētās komerciālās grupas vārdā. Lai attiecinātu šo atbrīvojumu no riska ierobežošanas tikai uz tām finanšu struktūrām, kuras tirgojas nefinanšu struktūru vārdā pārsvarā komerciālas grupas ietvaros, minētais atbrīvojums no riska ierobežošanas būtu jāpiemēro tām pozīcijām, kuras tur minētā finanšu struktūra un kuras ir objektīvi izmērāmas kā tādas, kas samazina ar komerciālo darbību tieši saistītus riskus, kuri rodas grupas nefinanšu struktūrām.
- (13) Pat likvīdu līgumu gadījumā tikai ierobežots skaits tirgus dalībnieku parasti darbojas kā tirgus veidotāji preču tirgos. Ja šiem tirgus dalībniekiem ir jāpiemēro pozīciju limiti, viņi nevar būt tik efektīvi kā tirgus veidotāji. Tāpēc atbrīvojums no pozīciju limita režīma būtu jāievieš arī attiecībā uz finanšu un nefinanšu darījumu partneriem saistībā ar pozīcijām, kas izriet no darījumiem, kuri ir veikti, lai izpildītu obligātās likviditātes prasības.
- (14) Pašreizējā pozīciju limita režīmā netiek atzītas vērtspapīrotu atvasināto instrumentu unikālās īpašības. Tāpēc vērtspapīrotie atvasinātie instrumenti būtu jāizslēdz no pozīciju limita režīma.
- (15) Kopš Direktīvas 2014/65/ES stāšanās spēkā nav konstatēti atvasināto instrumentu līgumi par vienām un tām pašām precēm. Tā kā minētajā direktīvā ir ietverts jēdziens “tas pats līgums”, cita mēnešu limita noteikšanas metodika ir nelabvēlīga vietai ar mazāk likvīdu tirgu, ja tirdzniecības vietas konkurē par preču atvasinātajiem instrumentiem, kuru pamatā ir tās pašas preces un kuriem ir vienādas īpašības. Tāpēc Direktīvā 2014/65/ES būtu jāsvīturo atsauce uz “to pašu līgumu”. Kompetentajām iestādēm būtu jāspēj vienoties, ka to preču atvasināto instrumentu pamatā, kurus tirgo viņu attiecīgajās tirdzniecības vietās, ir vienas un tās pašas preces un tiem ir vienādas īpašības, un šādā gadījumā citu mēnešu limita bāzlīniju šā preču atvasinātā instrumenta likvīdākajā tirgū var izmantot kā bāzes limitu, nosakot citu mēnešu pozīciju limita konkurējošiem līgumiem, kurus tirgo mazāk likvīdās tirdzniecības vietās.
- (16) Savienībā pastāv būtiskas atšķirības tajā, kā pozīcijas tiek pārvaldītas tirdzniecības vietā. Tāpēc vajadzības gadījumā būtu jāpastiprina pozīciju pārvaldības kontrole.
- (17) Lai nodrošinātu turpmāku attīstību ES preču tirgos, kas denominēti euro valūtā, pilnvaras pieņemt tiesību aktus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 290. pantu būtu jādeleģē Komisijai, lai tā nosaka, kuriem lauksaimniecības preču atvasinātajiem instrumentiem būtu jāpiemēro pozīciju limiti, kuriem kritiski svarīgajiem vai nozīmīgajiem atvasinātajiem instrumentiem būtu jāpiemēro pozīciju limiti, kādai vajadzētu būt procedūrai, saskaņā ar kuru personas var pieteikties uz atbrīvojumu no riska ierobežošanas attiecībā uz pozīcijām, kas izriet no darījumiem, kuri veikti, lai izpildītu obligātos likviditātes noteikumus, kādai vajadzētu būt procedūrai, saskaņā ar kuru finanšu struktūras, kas ietilpst pārsvarā komerciālā grupā,

var pieteikties uz atbrīvojumu no riska ierobežošanas attiecībā uz pozīcijām, kuras tur minētā finanšu struktūra un kuras ir objektīvi izmērāmas kā tādas, kas samazina riskus, kuri ir tieši saistīti ar grupas nefinanšu struktūru komerciālo darbību, un kāds ir skaidrojums par pozīciju pārvaldības kontroles pasākumu saturu. Ir īpaši svarīgi, ka Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīko atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un ka minētās apspriešanās tiek rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu¹⁰. Jo īpaši, lai nodrošinātu vienādu dalību deleģēto aktu sagatavošanā, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.

- (18) ES Emisijas kvotu tirdzniecības sistēma (ETS) ir Savienības pamatpolitika, lai panāktu ekonomikas dekarbonizāciju atbilstoši Eiropas zaļajam kursam. Tādēļ uz emisijas kvotu un to atvasināto instrumentu tirdzniecību attiecas Direktīva 2014/65/ES un Regula (ES) Nr. 600/2014, un tā ir svarīgs elements Savienības oglekļa tirgū. Palīgdarbības atbrīvojums saskaņā ar Direktīvu 2014/65/ES ļauj konkrētiem tirgus dalībniekiem aktīvi darboties emisijas kvotu tirgū, un viņiem nav jāsaņem licence kā ieguldījumu brokeru sabiedrībām, ja ir izpildīti vairāki nosacījumi. Ņemot vērā to, cik svarīgi ir sakārtoti, pareizi regulēti un uzraudzīti finanšu tirgi, ETS nozīmīgo lomu Savienības ilgtspējības mērķu sasniegšanā, kā arī pareizi funkcionējoša emisijas kvotu sekundārā tirgus lomu ETS darbības atbalstīšanā, ir būtiski, lai palīgdarbības atbrīvojums būtu atbilstoši izstrādāts, sekmējot šo mērķu sasniegšanu. Tas ir īpaši svarīgi, ja emisiju kvotu tirdzniecība notiek trešo valstu tirdzniecības vietās. Lai nodrošinātu Savienības finanšu stabilitātes aizsardzību, tirgus integritāti, ieguldītāju aizsardzību un vienlīdzīgus konkurences apstākļus, kā arī lai ETS turpinātu darboties pārredzami un stabili, nodrošinot rentablu emisiju samazinājumu, Komisijai būtu jāuzrauga emisijas kvotu un to atvasināto instrumentu tirdzniecības turpmākā attīstība Savienībā un trešās valstīs, jānovērtē palīgdarbības atbrīvojuma ietekme uz ETS un vajadzības gadījumā jāierosina piemērots grozījums attiecībā uz palīgdarbības atbrīvojuma darbības jomu un piemērošanu.
- (19) Tāpēc Direktīva 2014/65/ES attiecīgi ir jāgroza.
- (20) Šā ierosinātā grozījuma mērķi ir izvirzīti, lai papildinātu jau esošus ES tiesību aktus, tādēļ to vislabāk ir iespējams sasniegt ES līmenī, nevis ar dažādām valstu iniciatīvām. Finanšu tirgiem būtībā ir pārrobežu raksturs, un tas arvien pastiprinās. Šādas integrācijas dēļ izolēti valstu pasākumi nebūtu tik efektīvi un izraisītu tirgus sadrumstalotību, un tā rezultātā rastos patvaļīgi regulējumi un konkurences izkropļojumi. Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķus, proti, uzlabot jau esošus Savienības tiesības aktus, nodrošinot vienotas un piemērotas prasības ieguldījumu brokeru sabiedrībām visā Savienībā, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet to apmēra un ietekmes dēļ minētos mērķus var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionālītātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.

¹⁰

OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

- (21) Saskaņā ar dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošiem dokumentiem¹¹ dalībvalstis ir apņēmušās, paziņojot savus transponēšanas pasākumus, pamatotos gadījumos pievienot vienu vai vairākus dokumentus, kuros paskaidrota saikne starp direktīvas sastāvdaļām un atbilstīgajām daļām valsts transponēšanas instrumentos. Attiecībā uz šo direktīvu likumdevējs uzskata, ka šādu dokumentu nosūtīšana ir pamatota,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

1. pants

Grozījumi Direktīvā 2014/65/ES

Direktīvu 2014/65/ES groza šādi:

- (1) direktīvas 2. pantu groza šādi:

- (a) panta 1. punkta j) apakšpunktu aizstāj ar šādu tekstu:

“j) personām:

- i) kuras tirgojas savā vārdā, tostarp tirgus veidotājiem, kas slēdz darījumus ar preču atvasinātajiem instrumentiem vai emisijas kvotām vai to atvasinātajiem instrumentiem, izņemot personas, kas veic darījumus savā vārdā, izpildot klientu rīkojumus; vai
- ii) kuras savas pamatdarbības klientiem vai piegādātājiem sniedz ieguldījumu pakalpojumus, kas nav darījumi savā vārdā, attiecībā uz preču atvasinātajiem instrumentiem vai emisijas kvotām vai to atvasinātajiem instrumentiem;

ar noteikumu, ka:

- katrā no šiem gadījumiem atsevišķi un kopumā minētā darbība grupas ietvaros ir palīgdarbība attiecībā pret pamatdarbību;
- šīs personas nepieder pie grupas, kuras pamatdarbība ir ieguldījumu pakalpojumu sniegšana šīs direktīvas nozīmē un jebkuras darbības veikšana, kas uzskaitīta Direktīvas 2013/36/ES I pielikumā, vai arī tās darbojas kā tirgus veidotāji preču atvasinātajiem instrumentiem;
- šīs personas neizmanto augstas intensitātes algoritmiskās tirdzniecības metodes;
- šīs personas pēc pieprasījuma paziņo kompetentajai iestādei, uz kāda pamata tās ir novērtējušas, ka viņu darbība saskaņā ar i) un ii) apakšpunktu ir palīgdarbība attiecībā pret viņu pamatdarbību;”;

- (b) panta 4. punktu svītrot;

- (2) direktīvas 4. panta 1. punktu groza šādi:

- (a) iekļauj šādu 8a) apakšpunktu:

¹¹ OV C 369, 17.12.2011., 14. lpp.

- “8a) “finanšu instrumentu nomaiņa” ir finanšu instrumenta pārdošana un cita finanšu instrumenta pirkšana vai tiesību izmantošana veikt izmaiņas attiecībā uz esošo finanšu instrumentu;”;
- (b) iekļauj šādu 50a) apakšpunktu:
- “50a) “korporatīvās obligācijas ar visaptverošām klauzulām” ir korporatīvās obligācijas ar klauzulu, kas emitentam uzliek par pienākumu pirmstermiņa atmaksas gadījumā atgriezt ieguldītājam obligācijas pamatsummu un kuponu neto pašreizējo vērtību, ko ieguldītājs būtu saņēmis, ja obligācija netiktu pieprasīta;”;
- (c) iekļauj šādu 62a) apakšpunktu:
- “62a) “elektroniskais formāts” ir jebkurš pastāvīgs informācijas nesējs, izņemot papīru;”;
- (3) direktīvas 16. panta 3. punktā pievieno šādu daļu:
- “Prasības, kas noteiktas šajā punktā no otrās līdz piektajai daļai, neattiecas uz korporatīvajām obligācijām ar visaptverošām klauzulām.”;
- (4) direktīvas 24. pantu groza šādi:
- (a) panta 2. punktā pievieno šādu daļu:
- “Šis punkts neattiecas uz korporatīvajām obligācijām ar visaptverošām klauzulām.”;
- (b) panta 4. punktā pievieno šādu daļu:
- “Ja vienošanās par finanšu instrumenta pirkšanu vai pārdošanu ir noslēgta, izmantojot attālinātas saziņas līdzekļus, ieguldījumu brokeru sabiedrība pēc darījuma noslēgšanas bez liekas kavēšanās var iesniegt informāciju par izmaksām un maksām elektroniskā formātā, ar noteikumu, ka ir izpildīti visi šādi nosacījumi:
- i) ieguldījumu brokeru sabiedrība ir devusi klientam iespēju atlikt darījuma slēgšanu, lai tas pirms tam saņemtu minēto informāciju;
 - ii) klients ir piekritis saņemt minēto informāciju neilgi pēc darījuma noslēgšanas.”;
- (c) iekļauj šādu 5.a punktu:
- “5.a Ieguldījumu brokeru sabiedrības visu šajā direktīvā prasīto informāciju klientiem vai potenciālajiem klientiem sniedz elektroniskā formātā, izņemot gadījumus, kad klients vai potenciālais klients ir privātais klients vai potenciāls privātais klients, kurš ir pieprasījis saņemt informāciju papīra formātā, un tādā gadījumā minētā informācija tiek sniegta papīra formātā un bez maksas.
- Ieguldījumu brokeru sabiedrības informē privātos klientus vai potenciālos privātos klientus, ka viņiem ir iespēja saņemt informāciju papīra formātā.
- Ieguldījumu brokeru sabiedrības informē esošos privātos klientus, kuri agrāk saņēma šajā direktīvā prasīto informāciju papīra formātā, par to, ka viņi saņems minēto informāciju elektroniskā formātā, vismaz astoņas nedēļas pirms šīs informācijas nosūtīšanas elektroniskā formātā. Ieguldījumu brokeru sabiedrības informē esošos privātos klientus, ka viņiem ir izvēles iespēja turpināt saņemt informāciju papīra formātā vai pāriet uz informācijas saņemšanu elektroniskā

formātā. Ieguldījumu brokeru sabiedrības arī informē esošos privātos klientus, ka automātiska pāreja uz elektronisko formātu notiks tad, ja viņi astoņu nedēļu laikposmā nepieprasīs turpināt sniegt informāciju papīra formātā.”;

- (5) direktīvas 25. panta 2. punktā pievieno šādu daļu:

“Sniedzot ieguldījumu konsultācijas vai portfeļa pārvaldības pakalpojumus, kas saistīti ar finanšu instrumentu nomaiņu, ieguldījumu brokeru sabiedrības analizē finanšu instrumentu nomaiņas izmaksas un ieguvumus un informē klientu par to, vai šādas finanšu instrumentu nomaiņas radītie ieguvumi ir lielāki par izmaksām, kas ar to saistītas.”;

- (6) direktīvas 27. panta 3. punktā pievieno šādu daļu:

“Šajā punktā noteikto ziņošanas prasību tomēr nepiemēro līdz [šīs grozījumu direktīvas spēkā stāšanās datums + 2 gadi].”;

- (7) iekļauj šādu 29.a pantu:

“29.a pants

Pakalpojumi profesionālajiem klientiem

- (1) Šīs direktīvas 24. panta 4. punkta c) apakšpunktā noteiktās prasības nepiemēro citiem pakalpojumiem, ko sniedz profesionālajiem klientiem, izņemot ieguldījumu konsultācijas un portfeļa pārvaldību.
- (2) Prasības, kas noteiktas 25. panta 2. punkta trešajā daļā un 25. panta 6. punktā, nepiemēro pakalpojumiem, ko sniedz profesionālajiem klientiem, ja vien šie klienti rakstiski neinformē ieguldījumu brokeru sabiedrību, ka vēlas izmantot tiesības, kas paredzētas šajos noteikumos.
- (3) Dalībvalstis nodrošina, ka ieguldījumu brokeru sabiedrības veic 2. punktā minēto rakstisko pieprasījumu uzskaiti.”;
- (8) direktīvas 30. panta 1. punktu aizstāj ar šādu:
- “1. Dalībvalstis nodrošina, ka ieguldījumu brokeru sabiedrības, kas saņēmušas atļauju izpildīt rīkojumus klientu vārdā un/vai veikt darījumus savā vārdā, vai saņemt un nosūtīt rīkojumus, var uzsākt darījumus vai iesaistīties darījumos ar atbilstīgiem darījumu partneriem bez vajadzības izpildīt prasības, kas paredzētas 24. pantā (izņemot 5.a punktu), 25. pantā, 27. pantā un 28. panta 1. punktā, attiecībā uz šiem darījumiem vai attiecībā uz visiem papildpakalpojumiem, kas tieši saistīti ar šiem darījumiem.”;
- (9) direktīvas 57. pantu groza šādi:

- (a) panta 1. punktu aizstāj ar šādu:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās iestādes atbilstīgi EVTI noteiktajai aprēķināšanas metodikai regulatīvajos tehniskajos standartos, kas pieņemti saskaņā ar 3. punktu, nosaka un piemēro pozīciju limitus attiecībā uz to, cik liela var būt lauksaimniecības preču atvasināto instrumentu un kritiski svarīgo vai nozīmīgo preču atvasināto instrumentu neto pozīcija, kuru persona var turēt visā tirdzniecības vietās veiktas tirdzniecības laikā, kā arī attiecībā uz ekonomiski līdzvērtīgiem ārpusbiržas atvasināto instrumentu līgumiem. Šos limitus nosaka, pamatojoties uz visām pašas personas turētajām pozīcijām un pozīcijām, ko viņas vārdā tur kopējā grupas līmenī, lai:

- (a) novērstu tirgus ļaunprātīgu izmantošanu;
- (b) atbalstītu sakārtotus cenu noteikšanas un norēķinu nosacījumus, tostarp lai novērstu tirgu kropļojošas pozīcijas, un jo īpaši nodrošinātu saskaņotību starp atvasināto instrumentu cenām piegādes mēnesī un pamatā esošo preču tūlītējām cenām, neskarot darījumu pamatā esošo preču cenas atklāšanu tirgū.

Pozīciju limitus nepiemēro:

- (c) pozīcijām, kuras tur nefinanšu struktūra vai kuras tiek turētas tās vārdā un kuras var objektīvi izmērīt kā tādas, kas samazina riskus, kuri tieši saistīti ar šīs nefinanšu struktūras komerciālo darbību;
- (d) pozīcijām, kuras tur finanšu struktūra vai kuras tiek turētas tās vārdā, ja tā pieder pie nefinanšu grupas un darbojas šīs nefinanšu grupas vārdā, un kuras var objektīvi izmērīt kā tādas, kas samazina riskus, kuri tieši saistīti ar šīs nefinanšu grupas komerciālo darbību;
- (e) pozīcijām, kuras tur finanšu un nefinanšu darījumu partneri attiecībā uz pozīcijām, kuras objektīvi var izmērīt kā izrietošas no darījumiem, kas noslēgti, lai izpildītu pienākumus nodrošināt likviditāti tirdzniecības vietā saskaņā ar 2. panta 4. punkta ceturtās daļas c) apakšpunktu;
- (f) vērtspapīriem, kas minēti 4. panta 1. punkta 44) apakšpunkta c) punktā un attiecas uz precī vai pamatā esošo aktīvu, kurš minēts I pielikuma C iedaļas 10) punktā.

EVTI izstrādā regulatīvo tehnisko standartu projektus, lai noteiktu procedūru finanšu struktūrām, kuras ietilpst pārsvarā komerciālā grupā un kuras var pieteikties uz atbrīvojumu no riska ierobežošanas attiecībā uz šīs finanšu struktūras turētajām pozīcijām, kas ir objektīvi izmērāmas kā tādas, kuras samazina riskus, kas tieši saistīti ar grupas nefinanšu struktūru komerciālo darbību. EVTI izstrādā regulatīvo tehnisko standartu projektus, lai noteiktu procedūru, ar kuru nosaka, kā personas var pieteikties uz atbrīvojumu no riska ierobežošanas attiecībā uz pozīcijām, kas izriet no darījumiem, kuri noslēgti, lai izpildītu pienākumus nodrošināt likviditāti tirdzniecības vietā.

EVTI šo regulatīvo tehnisko standartu projektu Komisijai iesniedz līdz [9 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā].

Komisijai tiek deleģētas pilnvaras saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1095/2010 10.–14. pantu pieņemt pirmajā daļā minētos regulatīvos tehniskos standartus.”;

- (b) panta 3. un 4. punktu aizstāj ar šādiem punktiem:

“3. EVTI izstrādā regulatīvo tehnisko standartu projektus, lai precizētu lauksaimniecības preču atvasinātos instrumentus un kritiski svarīgo vai nozīmīgo preču atvasinātos instrumentus, kas minēti 1. punktā, un noteiktu aprēķināšanas metodiku, kas kompetentajam iestādēm ir jāizmanto, nosakot termiņam tuvākā mēneša pozīciju limitus un citu mēnešu pozīciju limitus preču atvasinātiem instrumentiem, par kuriem norēķins veikts ar fizisku piegādi vai skaidrā naudā, pamatojoties uz attiecīgā atvasinātā instrumenta īpašībām.

Precizējot kritiski svarīgus vai nozīmīgus preču atvasinātos instrumentus, EVTI ņem vērā šādus faktorus:

- (a) atvērto pozīciju lielums, kas vienā gadā ir vidēji 300 000 partiju;

- (b) tirgus dalībnieku skaits;
- (c) prece, kas ir attiecīgā atvasinātā instrumenta pamatā.

Nosakot pirmajā daļā minēto aprēķina metodiku, EVTI ņem vērā šādus faktorus:

- (d) piegādājamās darījumu pamatā esošās preces;
- (e) vispārējās atvērto pozīciju daļa minētajā atvasinātajā instrumentā un vispārējās atvērto pozīciju daļa citos finanšu instrumentos, kuru pamatā ir tā pati prece;
- (f) tirgus dalībnieku skaits un lielums;
- (g) darījumu pamatā esošo preču tirgus īpašības, tostarp ražošanas, patēriņa un transportēšanas uz tirgu sistēmas;
- (h) jaunu atvasināto instrumentu izstrāde;
- (i) ieguldījumu brokeru sabiedrību vai tirgus operatoru, kas pārvalda tirdzniecības vietu, un citu jurisdikciju pieredze attiecībā uz pozīciju limitiem.

EVTI pirmajā daļā minēto regulatīvo tehnisko standartu projektu Komisijai iesniedz līdz [9 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā].

Komisijai tiek deleģētas pilnvaras saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1095/2010 10.–14. pantu pieņemt pirmajā daļā minētos regulatīvos tehniskos standartus.

4. Kompetentā iestāde nosaka pozīciju limitus kritiski svarīgiem vai nozīmīgiem līgumiem par preču atvasinātajiem instrumentiem, kurus tirgo tirdzniecības vietās, kā noteikts regulatīvajos tehniskajos standartos, ko EVTI pieņēmusi saskaņā ar 3. punktu, un lauksaimniecības preču atvasinātajiem instrumentiem, pamatojoties uz aprēķināšanas metodiku, kas noteikta regulatīvajos tehniskajos standartos, kurus EVTI pieņēmusi saskaņā ar minēto 3. punktu. Minētajā pozīciju limitā iekļauj ekonomiski līdzvērtīgus ārpusbiržas atvasināto instrumentu līgumus.

Kompetentā iestāde pārskata pozīciju limitus ikreiz, kad būtiski mainās situācija tirgū, tostarp būtiski izmainās piegādājamās preces vai atvērtās pozīcijas, pamatojoties uz kompetentās iestādes noteikto piegādājamo apjomu un atvērtajām pozīcijām, un nosaka jaunus pozīciju limitus, izmantojot EVTI izstrādāto aprēķināšanas metodiku.”;

- (c) panta 6., 7. un 8. punktu aizstāj ar šādiem punktiem:

“6. Ja tirdzniecības vietās vairākās jurisdikcijās notiek plaša apjoma tirdzniecība ar lauksaimniecības preču atvasinātajiem instrumentiem un kritiski svarīgiem vai nozīmīgiem preču atvasinātajiem instrumentiem, kuru pamatā ir vienas un tās pašas preces un kuriem ir vienādas īpašības, tās tirdzniecības vietas kompetentā iestāde, kurā notiek lielākais tirdzniecības apjoms (“centrālā kompetentā iestāde”), nosaka vienoto pozīciju limitu, kas ir jāpiemēro visai ar minēto atvasināto instrumentu saistītajai tirdzniecībai. Centrālā kompetentā iestāde apspriežas ar citu tādu tirdzniecības vietu kompetentajām iestādēm, kurās šo atvasināto instrumentu tirgo būtiskos apjomos, par piemērojamo vienoto pozīciju limitu un visiem šā vienotā pozīciju limita pārskatīšanas gadījumiem. Kompetentās iestādes, kas nepiekrīt centrālās kompetentās

iestādes noteiktajam vienotajam pozīciju limitam, rakstiski iesniedz pilnīgu un detalizētu pamatojumu, kādēļ tās uzskata, ka 1. punktā noteiktās prasības nav izpildītas. EVTI izšķir visus strīdus, kas rodas kompetento iestāžu domstarpību dēļ.

To tirdzniecības vietu kompetentās iestādes, kurās tirgo lauksaimniecības preču atvasinātos instrumentus un kritiski svarīgo vai nozīmīgo preču atvasinātos instrumentus, kuru pamatā ir tās pašas preces un kuriem ir vienādas īpašības, un šo atvasināto instrumentu pozīciju turētāju kompetentās iestādes ievieš sadarbības mehānismus, tostarp būtisko datu apmaiņu, lai dotu iespēju uzraudzīt un izpildīt vienoto pozīciju limitu.

7. EVTI vismaz reizi gadā kontrolē to, kā kompetentās iestādes ir īstenojušas pozīciju limitus, kas noteikti saskaņā ar aprēķināšanas metodiku, kuru EVTI noteikusi atbilstīgi 3. punktam. To darot, EVTI nodrošina, ka vienotais pozīciju limits tiek faktiski piemērots lauksaimniecības preču atvasinātajiem instrumentiem un kritiski svarīgajiem vai nozīmīgajiem līgumiem, kuru pamatā ir tās pašas preces un kuriem ir vienādas īpašības, neatkarīgi no tā, kur tos tirgo saskaņā ar 6. punktu.

8. Dalībvalstis nodrošina, ka ieguldījumu brokeru sabiedrība vai tirgus operators, kas pārvalda tirdzniecības vietu, kurā tirgo preču atvasinātos instrumentus, piemēro pozīciju pārvaldības kontroles pasākumus, tostarp tirdzniecības vietas tiesības:

- (a) uzraudzīt personu atvērtās pozīcijas;
- (b) iegūt informāciju, tostarp visus attiecīgos dokumentus, no personām par pozīcijas vai radītā riska lielumu un mērķi, informāciju par labumu gūstošajiem vai pamatā esošajiem īpašniekiem, visām saskaņotajām darbībām un visiem saistītajiem aktīviem vai pasīviem pamatā esošo preču tirgū, tostarp attiecīgā gadījumā — par pozīcijām, kuras ar biedru un dalībnieku starpniecību tiek turētas saistītajos līgumos citās tirdzniecības vietās un ārpusbiržas tirdzniecībā;
- (c) pieprasīt personai uz laiku vai pastāvīgi izbeigt vai samazināt pozīciju un vienpusēji rīkoties, lai nodrošinātu pozīcijas izbeigšanu vai samazināšanu, ja persona neizpilda minēto pieprasījumu; un
- (d) pieprasīt, lai persona uz laiku nodotu likviditāti atpakaļ tirgū par saskaņotu cenu un saskaņotā apjomā, ar skaidru nodomu mazināt plašas vai dominējošas pozīcijas ietekmi.

EVTI izstrādā regulatīvo tehnisko standartu projektus, lai precizētu pozīciju pārvaldības kontroles saturu, tādējādi ņemot vērā attiecīgo tirdzniecības vietu īpašības.

EVTI šo regulatīvo tehnisko standartu projektu Komisijai iesniedz līdz [9 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā].

Komisijai tiek piešķirtas pilnvaras pieņemt pirmajā daļā minētos regulatīvos tehniskos standartus saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1095/2010 10. līdz 14. pantu.”;

- (10) direktīvas 58. panta 2. punktu aizstāj ar šādu:

“2. Dalībvalstis nodrošina, ka ieguldījumu brokeru sabiedrības, kas tirgojas ar preču atvasinātajiem instrumentiem vai emisijas kvotām vai to atvasinātajiem instrumentiem ārpus tirdzniecības vietas, vismaz reizi dienā sniedz centrālajai kompetentajai iestādei, kas minēta 57. panta 6. punktā, pilnīgu pārskatu par savām turētajām pozīcijām tirdzniecības vietā tirgotajos preču atvasinātajos instrumentos, emisijas kvotās vai to atvasinātajos instrumentos un ekonomiski līdzvērtīgo ārpusbiržas atvasināto instrumentu līgumos, kā arī par pozīcijām, kuras tur to klienti un klientu klienti, līdz pat galaklientiem, atbilstīgi Regulas (ES) Nr. 600/2014 26. pantam un attiecīgā gadījumā Regulas (ES) Nr. 1227/2011 8. pantam.”;

(11) direktīvas 90. pantā iekļauj šādu 1.a punktu:

“1.a Komisija līdz 2021. gada 31. decembrim pārskata 2. panta 1. punkta j) apakšpunktā noteiktā atbrīvojuma ietekmi uz emisijas kvotām vai to atvasinātajiem instrumentiem un vajadzības gadījumā pievieno minētajam pārskatam tiesību akta priekšlikumu par minētā atbrīvojuma grozīšanu. Šajā kontekstā Komisija novērtē ES emisijas kvotu un to atvasināto instrumentu tirdzniecību ES un trešās valstīs, kā arī 2. panta 1. punkta j) apakšpunktā noteiktā atbrīvojuma ietekmi uz ieguldītāju aizsardzību, emisijas kvotu un to atvasināto instrumentu tirgu integritāti un pārredzamību un to, vai ir jāpieņem pasākumi saistībā ar tirdzniecību, kas notiek trešo valstu tirdzniecības vietās.”.

2. pants

Transponēšana

(12) Dalībvalstis līdz [9 mēneši pēc šīs direktīvas stāšanās spēkā] pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas nepieciešami, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Tās tūlīt dara Komisijai zināmu minēto pasākumu tekstu.

Dalībvalstis minētos pasākumus piemēro no [12 mēneši no šīs direktīvas stāšanās spēkā].

(13) Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to valsts tiesību aktu galvenos noteikumus, kurus tās pieņem jomā, uz ko attiecas šī direktīva.

3. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.
Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*